

adviseurs in
ruimtelijke
ontwikkeling

Quick scan natuur

Eerbeek, Händelstraat

Bemog-Draisma Ontwikkelcombinatie BV

Datum: 15 november 2024

Projectnummer: 220470.03

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Besluitgebied	3
2	Wettelijk kader	6
2.1	Gebiedsbescherming	6
2.2	Soortenbescherming	7
2.3	Bescherming houtopstanden	8
3	Onderzoeksmethode	9
3.1	Deskundigheid	9
3.2	Definitie product	9
3.3	Werkwijze	9
4	Beschermde gebieden	11
4.1	Natura 2000-gebieden	11
4.2	Natuurnetwerk Nederland	12
5	Beschermde soorten	14
5.1	Specifieke zorgplicht	14
5.2	Vogelsoorten	15
5.3	Planten	19
5.4	Grondgebonden zoogdieren	20
5.5	Vleermuizen	24
5.6	Reptielen	26
5.7	Amfibieën	29
5.8	Vissen	29
5.9	Insecten en andere ongewervelden	30
5.10	Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes	32
6	Beschermde houtopstanden	34
6.1	Aanwezigheid	34
6.2	Effectbeoordeling en advies	34
7	Conclusie en adviesvervolgtraject	35
7.1	Beschermde gebieden	35
7.2	Beschermde soorten	35
7.3	Beschermde houtopstanden	36
7.4	Natuurinclusieve maatregelen	36
7.5	Vervolgstappen	36

Geraadpleegde bronnen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Tussen de Ringlaan en de Händelstraat te Eerbeek bevindt zich een maïsakker. De eigenaren hebben het voornemen om op deze locatie nieuwbouw te realiseren. De akker zal hiervoor worden verwijderd en mogelijk ook de aanwezige houtopstanden.

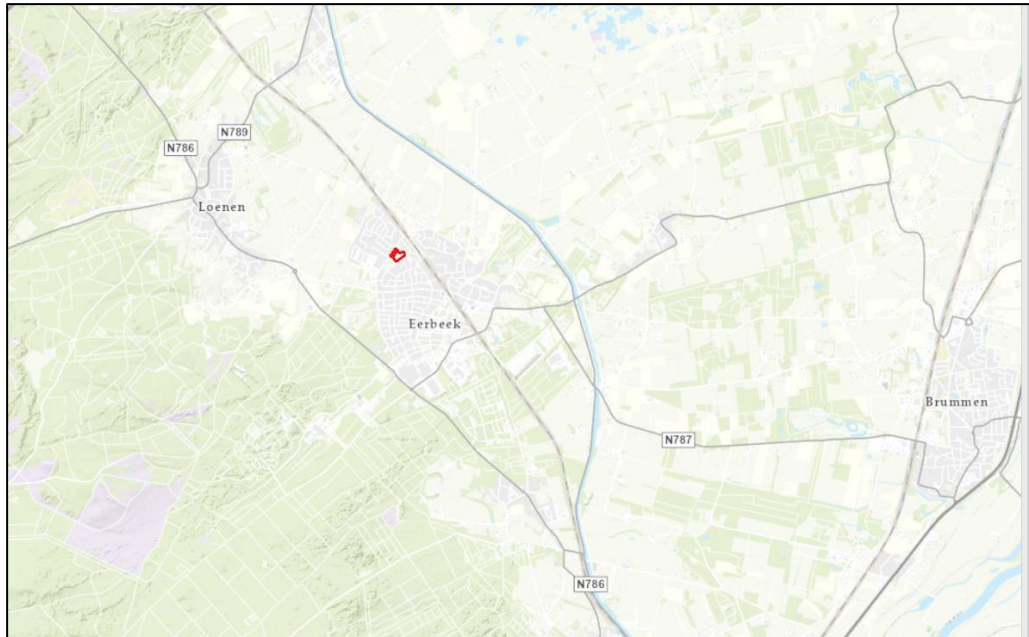
Deze ruimtelijke ontwikkeling past niet binnen het huidige omgevingsplan. Hiervoor dient derhalve een wijziging van het omgevingsplan plaats te vinden. Hiervoor moet de haalbaarheid worden aangetoond. Er dient daarom vanuit de ecologie onderzocht te worden of met de ruimtelijke ontwikkelingen die het plan toestaat sprake is van overtreding van de geldende natuurwet- en regelgeving en of daarmee bijvoorbeeld sprake is van een flora- en fauna-activiteit of een Natura 2000-activiteit. Voorliggende rapportage zet door middel van een quick scan natuur uiteen of met de ruimtelijke ontwikkeling mogelijk sprake kan zijn van het verstoren van beschermde natuurgebieden, beschermde soorten en beschermde houtopstanden en of nader onderzoek hiernaar noodzakelijk is.

1.2 Besluitgebied

1.2.1 *Huidige situatie*

Het besluitgebied bevindt zich aan de noordwestelijke rand van Eerbeek (gemeente Brummen, provincie Gelderland). In de omgeving van het besluitgebied liggen agrarische gronden en stedelijk gebied. In de nabijheid ligt ook de Veluwe.

De directe omgeving van het besluitgebied kenmerkt zich voornamelijk door de aanwezigheid van woonhuizen. In het noorden en westen grenst het besluitgebied aan de Ringlaan en een aantal vrijstaande woningen. In het zuidoosten grenst het besluitgebied aan een bomenrij en in het zuiden aan het Kibepad. In het oosten grenst het gebied aan de Händelstraat. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het besluitgebied weer.

Topografische kaart met de ligging van het besluitgebied ten opzichte van de omgeving (rood omkaderd). Bron: Esri.

Luchtfoto met de ligging van het besluitgebied (rood omkaderd). Bron: Esri.

Op 1 december 2023 heeft een veldbezoek aan de locatie plaatsgevonden. Het besluitgebied bestaat uit een maïsakker en twee houtopstanden die langs de randen van het besluitgebied liggen. Het kleinste bosje bevindt zich aan de noordwestzijde van het besluitgebied. Het grotere bosje ligt langs de zuidwestelijke rand van het besluitgebied. De westelijke rand van het besluitgebied dat langs de Ringlaan ligt, bestaat uit kort gemaaid grasland. Verder is het besluitgebied volledig omheind behalve aan de

zijde van de Ringlaan. Navolgende afbeeldingen geven een beeld van het besluitgebied ten tijde van het veldbezoek.

Aanzicht westzijde besluitgebied;

Aanzicht zuidzijde besluitgebied;

Aanzicht oostzijde besluitgebied;

Aanzicht westelijke hoek besluitgebied.

1.2.2 Toekomstige situatie

In de toekomstige situatie zal nieuwbouw worden gerealiseerd. Het stedenbouwkundig ontwerp voorziet in circa 60 woningen, bestaande uit zowel grondgebonden als gestapelde woningen. Het is nog onbekend of de aanwezige kleine houtopstanden behouden blijven. Daarom wordt uitgegaan van een worstcasescenario waarbij al het groen in het besluitgebied wordt verwijderd.

2 Wettelijk kader

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 *Natura 2000-gebieden en Bijzondere nationale natuurgebieden*

Op grond van de Omgevingswet (Ow) kunnen natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna, door de Minister worden aangewezen ter uitvoering van de Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijn, de zogeheten Natura 2000-gebieden. Ook kan de Minister op grond van deze wet in enkele specifieke gevallen Bijzondere nationale natuurgebieden aanwijzen.

Bij de aanwijzing van een Natura 2000-gebied worden voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen voor te beschermen soorten en/ of habitats vastgesteld. Het is verboden om zonder vergunning werkzaamheden of activiteiten uit te voeren die significant negatieve gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Indien sprake is van een significant negatief effect, is sprake van een Natura 2000-activiteit. Als uit de quick scan natuur blijkt dat een project mogelijk negatieve gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, vindt een tweede toetsing plaats, de voortoets. Als blijkt dat geen sprake kan zijn van significant negatieve effecten, kunnen de betreffende activiteiten voor het project worden uitgevoerd. Er is dan geen sprake van een vergunningsplicht. Als de kans op significante gevolgen niet kan worden uitgesloten dan moet, conform artikel 16.53c van de Omgevingswet en artikel 8.74b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) een passende beoordeling worden gemaakt.

Voor Natura 200-gebieden en Bijzondere nationale natuurgebieden geldt ook een specifieke zorgplicht (artikel 11.6 Bal). Hiermee worden alle activiteiten verboden die iemand verricht waarvan die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat dit activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de bescherming van natuur. Diegene is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken, of om die activiteit niet uit te voeren als dit redelijkerwijs mogelijk is. Zodra uit de quick scan of voortoets blijkt dat geen sprake kan zijn van significant negatieve effecten, moeten de resteffecten in het kader van deze specifieke zorgplicht bepaald worden. Ook als wel significante negatieve effecten plaatsvinden en deze middels maatregelen zoveel mogelijk worden gemitigeerd of gecompenseerd, moeten in het kader van de zorgplicht de resteffecten onderzocht worden. Middels passende maatregelen moeten deze gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen of hersteld worden. Tenslotte moet, vanuit redelijkheid, nagegaan worden of deze maatregelen werken. Als blijkt dat deze niet werken moet de activiteit gestaakt worden en moet de schade hersteld worden, waar dit redelijkerwijs mogelijk is.

2.1.2 *Natuurnetwerk Nederland*

De Omgevingswet draagt Gedeputeerde Staten op, om in hun provincie te zorgen voor een landelijk ecologisch netwerk, genaamd Natuurnetwerk Nederland (artikel 2.31a, lid 1d Ow). Voor dit netwerk geldt dat regels worden opgenomen in omgevingsplannen en projectbesluiten die in ieder geval verzekeren dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruitgaan, dat de samenhang tussen

de gebieden van het natuurnetwerk wordt behouden en dat, als binnen het natuurnetwerk activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden ervan, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het natuurnetwerk behouden blijven. Provincies dienen deze bescherming te regelen bij omgevingsverordening (artikel 7.8 Bkl). Daarnaast kunnen provincies bij omgevingsverordening andere gebieden met bijzondere natuurwaarden beschermen, genaamd bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen (artikel 2.44, lid 5 Ow).

De provincie Gelderland spreekt niet van Natuurnetwerk Nederland maar van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en de Groene Ontwikkelingszone (GO). Binnen het GNN en de GO staat de bescherming van de kernkwaliteiten centraal. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en omgevingscondities. Per saldo moet elke ontwikkeling in het GNN een verbetering van de betreffende kernkwaliteiten opleveren.

De GO heeft een dubbeldoelstelling. Er is ruimte voor economische ontwikkeling in combinatie met versterking van de ecologische samenhang tussen inliggende en aangrenzende natuurgebieden. Door de samenhang met de aangrenzende en inliggende natuur van het GNN herbergt de GO ook kenmerkende natuurwaarden. Bij ruimtelijke ingrepen in de GO wordt onderscheid gemaakt tussen nieuwe activiteiten en ontwikkelingen (uitbreiding grondgebonden veehouderij en landgoed zijn afwijkingen).

De provincie Gelderland vindt het verder van belang dat rustgebieden voor winterganzen geschikt blijven voor ganzen. De provincie stuurt daarom op het behoud van de openheid en de rust in deze gebieden. Ook zijn weidevogelgebieden aangewezen. De provincie wil hier een landbouwpraktijk stimuleren en in stand houden die rekening houdt met weidevogels. Beschermde weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden liggen voornamelijk in de GO en voor het overige deel in het GNN.

Deze provinciale regels met betrekking tot natuur hebben geen externe werking.

2.2 Soortenbescherming

De bescherming van dier- en plantensoorten is geregeld in de Omgevingswet. In het geval een activiteit mogelijke gevolgen heeft voor van nature in Nederland levende wilde planten en dieren is sprake van een flora- en fauna-activiteit. Voor een aantal soorten is opgenomen dat in het geval van schadelijke handelingen sprake is van een vergunningsplichtig geval. Er is een apart beschermingsregime voor Vogelrichtlijnsoorten (artikel 11.37 t/m 11.40 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)), voor Habitatrichtlijnsoorten (artikel 11.46 t/m 11.48 Bal) en voor Andere soorten (artikel 11.54 Bal).

Naast de beschermde plant- en diersoorten geldt voor al de in het wild levende soorten ook een specifieke zorgplicht (artikel 11.27 Bal). Hiermee worden alle activiteiten verboden die iemand verricht waarvan die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat dit activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor alle in het wild levende planten en dieren. Diegene is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken,

of om die activiteit niet uit te voeren als dit redelijkerwijs mogelijk is. Dit houdt specifiek in dat diegene kennis moet nemen van aanwezige beschermde soorten, soorten van bijlage IX van het Bal en Rode lijstsoorten. Daarna moet diegene nagaan of nadelige gevolgen worden uitgesloten. Als deze gevolgen niet zijn uit te sluiten, moeten hiervoor passende preventieve maatregelen getroffen worden. Er moet nagegaan worden of deze maatregelen werken. Als blijkt dat deze niet werken moet de activiteit gestaakt worden en moet de schade hersteld worden.

Provinciale Staten kunnen in een omgevingsverordening een vrijstelling verlenen van de verboden van de wet. De provincie Gelderland heeft besloten voor een aantal algemeen voorkomende zoogdiersoorten en amfibieën een vrijstelling te verlenen voor het opzettelijk vangen of het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor een activiteit die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de soorten aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, woelrat, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker. Het doden van deze dieren is verboden.

Daarnaast zijn de verboden niet van toepassing op flora- en fauna-activiteiten die men uitvoert in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling of bestendig beheer en onderhoud, wanneer men die activiteiten uitvoert conform een goedgekeurde gedragscode (artikel 11.45 Bal). Tot slot kunnen Gedeputeerde Staten, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, onder bepaalde voorwaarde een ontheffing verlenen van de verboden (artikel 8.74j t/m l, Bkl).

2.3 Bescherming houtopstanden

Ook voor beschermde houtopstanden geldt een specifieke zorgplicht (artikel 11.116 Bal). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie (artikel 11.126 Bal). Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant (artikel 11.129 Bal).

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn onder meer niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen en op houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap liggen. Deze bebouwingscontour is opgenomen in het omgevingsplan van de gemeente. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

3 Onderzoeksmethode

3.1 Deskundigheid

Kwaliteit van het ecologisch onderzoek en het geleverde product staan bij SAB hoog in het vaandel. Mede daarom zijn wij aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Om aan onze standaard te voldoen, wordt ecologisch onderzoek enkel uitgevoerd door deskundigen. Onder een ecologisch deskundige verstaan we iemand met aantoonbare ervaring en kennis op het gebied van de ecologie van de betreffende soorten. Onze deskundigen voldoen aan de eisen van een ecologisch deskundige zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland die stelt en zoals is beschreven in artikel 7.197j, lid 2, onder a van de Omgevingsregeling (Or). Ecologen in opleiding tot deskundige werken altijd onder begeleiding van een deskundige.

3.2 Definitie product

Het product wat in deze rapportage geleverd wordt is een “quick scan natuur”. Dit bestaat uit een “quickscan soorten” conform de begrippenlijst van het Netwerk Groene Bureaus (NGB 2020), aangevuld met verkennende analyse op het gebied van gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden en Natuurnetwerk Nederland) en een verkennende analyse op het gebied van houtopstanden. Daarnaast krijgt de specifieke zorgplicht van soorten vanwege de Omgevingswet meer aandacht.

3.3 Werkwijze

Voor het onderzoek werd een bureaustudie uitgevoerd en werd een veldbezoek aan de locatie gebracht. Als eerste werd voor het onderzoek, op basis van informatie van de opdrachtgever, het besluitgebied in beeld gebracht en werden de toekomstige ontwikkelingen beschreven. Vervolgens werd onderzocht welke beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het besluitgebied zijn te verwachten. Daarnaast wordt ook een korte potentie-inschatting van Rode lijstsoorten en soorten van bijlage IX van het Bal opgesteld. Hiervoor werd de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 30 november 2023, waarbij waarnemingen van de afgelopen 10 jaar werden opgevraagd. Aanvullend hierbij is gebruik gemaakt van andere bronnen, als websites en verspreidingsatlassen. Bij deze bureaustudie werd ook de ligging van het besluitgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en gebieden die via de omgevingsverordening zijn beschermd onderzocht. Hiervoor werd onder meer informatie van de website van de provincie geraadpleegd. Ten slotte werd nagegaan of beschermde houtopstanden in het besluitgebied aanwezig zijn.

Vervolgens werd een veldbezoek aan het besluitgebied en de directe omgeving ervan gebracht. Dit bezoek vond plaats op 1 december 2023, bij droog, bewolkt weer en een temperatuur van circa 0 graden Celsius. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en om de geschiktheid van het besluitgebied voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft niet de

status van een volledige veldinventarisatie, maar geeft enkel een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

Met de gegevens uit de bureaustudie en het veldbezoek is vervolgens een potentie-inschatting gemaakt van de aanwezigheid van beschermde soorten, Rode lijstsoorten en soorten van bijlage IX van het Bal, beschermde gebieden en beschermde houtopstanden en de effectbeoordeling hiervan in het kader van de geplande ruimtelijke ontwikkeling. Op basis van deze inschatting is een advies opgesteld met aanbevelingen voor vervolgstappen. Nadat het eerste conceptrapport gereed was, is dit beoordeeld op inhoud en vorm door een deskundig collega. Het commentaar is vervolgens besproken en verwerkt, om zo tot een eensluidend advies te komen.

DISCLAIMER

De bescherming van Rode lijstsoorten en soorten van bijlage IX van het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) door middel van de specifieke zorgplicht onder de Omgevingswet (Ow) is nieuw. De concrete interpretatie van de beschreven onderzoekslast en hoe ver de te nemen maatregelen moeten gaan, is nu nog niet duidelijk. Dit zal door middel van jurisprudentie op termijn duidelijk(er) worden. Tot die tijd maken wij op basis van wat redelijkerwijs kan worden gevraagd een eigen inschatting van de onderzoekslast en te nemen maatregelen voor de betreffende soorten. Indien dit in de toekomst leidt tot onvolledigheden of onjuistheden in dit rapport, zijn wij hiervoor niet aansprakelijk te stellen.

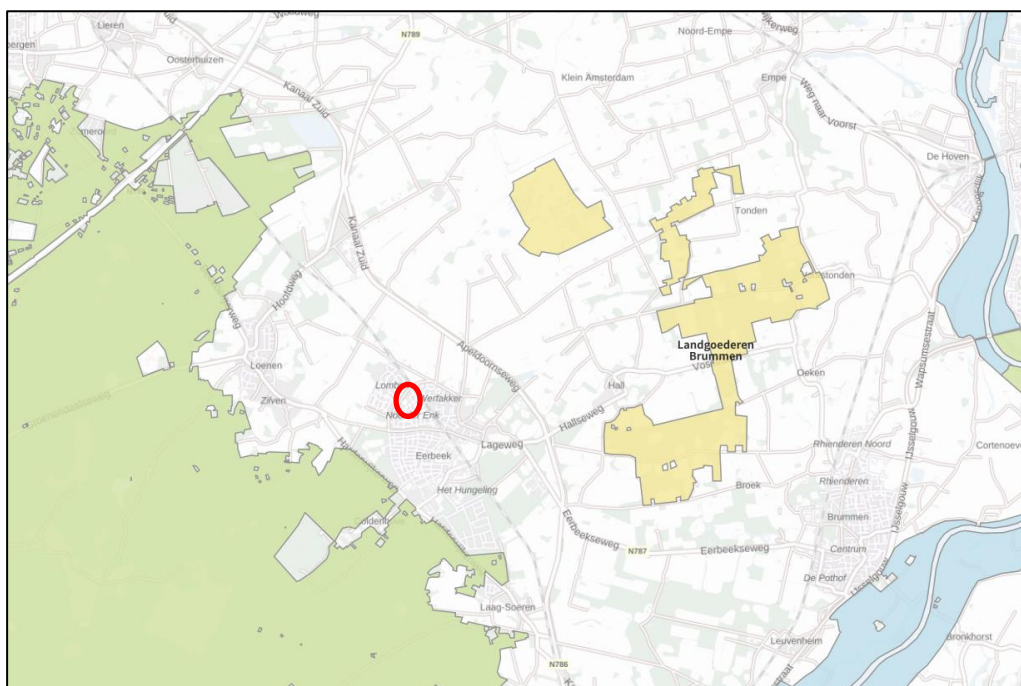
4 Beschermde gebieden

4.1 Natura 2000-gebieden

4.1.1 Ligging

Het besluitgebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Omgevingswet is aangewezen als Natura 2000-gebied (zie navolgende afbeelding). Wel liggen in de wijdere omgeving verschillende Natura 2000-gebieden. De drie dichtstbijzijnde zijn:

- Veluwe; 1 km afstand.
- Landgoederen Brummen; 3 km afstand.
- Rijntakken; 7,1 km afstand.

Globale ligging van het besluitgebied (rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden in de omgeving. Bron: Aerials.

4.1.2 Effectbeoordeling en advies

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat Natura 2000-gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen en Rijntakken in de omgeving van het besluitgebied liggen. Met de ruimtelijke ontwikkeling die uiteindelijk gaat plaatsvinden is een toename van stikstofuitstoot in het besluitgebied op voorhand niet uit te sluiten. Mogelijk slaat deze extra stikstof neer op stikstofgevoelige gebieden in de Natura 2000-gebieden in de omgeving. Om te berekenen of hier daadwerkelijk sprake van is, dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden. Mocht blijken dat er sprake is van stikstofdepositie binnen Natura 2000-gebied/gebieden door deze ontwikkeling, dan is vervolgens aanvullend onderzoek nodig in de vorm van een voortoets. Onderzocht dient dan te worden of de toename van de stikstofdepositie kan leiden tot significant negatieve gevolgen voor beschermde natuurwaarden binnen Natura 2000-gebied, zodat bepaald kan worden of

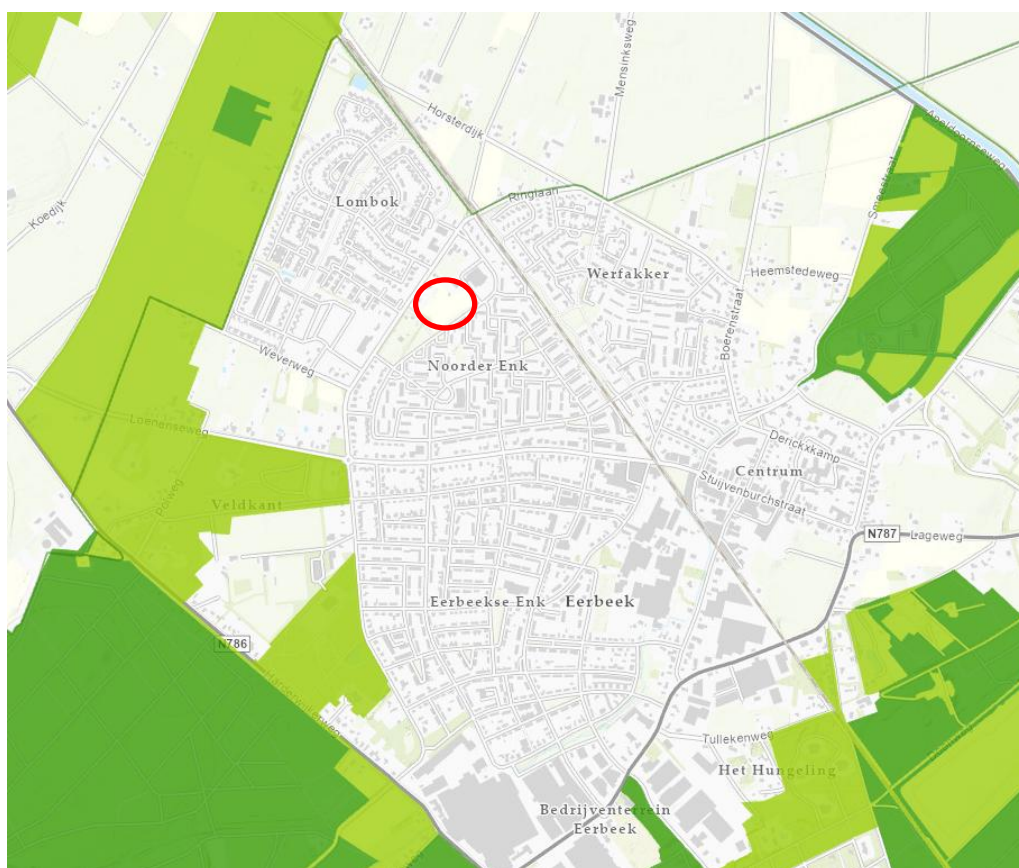
sprake is van een Natura 2000-activiteit. Andere verstoringen van de instandhoudingsdoelen zoals door geluid kunnen door de onderlinge afstand worden uitgesloten.

Niet-significante resteffecten vanuit de specifieke zorgplicht, behalve gerelateerd aan stikstofdepositie, zijn ook niet te verwachten omdat gezien de afstand tussen het besluitgebied en de Natura 2000-gebieden gesteld kan worden dat vanuit het besluitgebied geen enkele invloed op Natura 2000-gebieden wordt uitgeoefend, ook geen niet-significante effecten. Als uit de AERIUS-berekening blijkt dat geen sprake is van een toename in stikstofdepositie, gelden ook hiervoor dus geen niet-significante resteffecten. Als wel sprake is van een toename in stikstofdepositie worden de mogelijke resteffecten behandeld in de dan op te stellen voortoets.

4.2 Natuurnetwerk Nederland

4.2.1 Ligging

Onderstaande afbeelding geeft de globale ligging weer van het besluitgebied ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone.

Globale ligging van het besluitgebied (rood omcirkeld) ten opzichte van het Gelders Natuurnetwerk (donkergroen) en de Groene Ontwikkelingszone (lichtgroen). Bron: provincie Gelderland.

4.2.2 Effectbeoordeling en advies

Het besluitgebied ligt niet binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) of de Groene Ontwikkelingszone (GO). De bescherming van het NNN kent in de provincie Gelderland niet het begrip externe werking. Aangezien het besluitgebied niet in het NNN ligt, leidt de voorgenomen ingreep niet tot vermindering van de oppervlakte kwaliteit of samenhang van de aanwezige natuur. De voorgenomen ingrepen zullen geen effect op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN hebben. De bescherming van het GNN en GO staat de uitvoering van de plannen niet in de weg.

5 Beschermde soorten

5.1 Specifieke zorgplicht

5.1.1 Aanwezigheid

In het besluitgebied is groen aanwezig. Het besluitgebied vormt daarmee geschikt leefgebied voor in het wild levende planten en dieren.

Daarnaast zijn in het besluitgebied de volgende biotopen aanwezig: bosrand, kruidenrijk grasland en boerenland. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen verschillende soorten in de omgeving van het besluitgebied voor, en enkele rode lijstsoorten, zie onderstaande tabel.

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de volgende soorten in en in de omgeving van het besluitgebied voor, rode lijstsoorten zijn cursief opgenomen.

Soortgroep	soort
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis, <i>laatvlieger</i> , rosse vleermuis, watervleermuis
Overige zoogdieren	das, edelhert, <i>haas</i> , steenmarter, vos
Vogels	<i>boerenwaluw</i> , boomvalk, <i>huismus</i> , <i>huiswaluw</i> , kraanvogel, kramsvogel, <i>ransuil</i> , steenuil
Amfibieën	Kleine watersalamander
Dagvlinders	<i>kleine parelmoervlinder</i>
Vaatplanten	<i>drijvende waterweegbree</i> , <i>heemst</i> , korenbloem, stekelbrem
Korstmossen	<i>lindeschildmos</i>
weekdieren	<i>wijngaardslak</i>

Op basis van het uitgevoerde veldbezoek kan worden geconcludeerd dat de kwaliteit van de aanwezige biotopen voor Rode lijstsoorten matig is. De maisakker bevat geen bloemrijke randen. Daarnaast wordt het beperkt aanwezige grasland gemaaid. De bovengenoemde habitats bevatten dan ook niet de kwaliteiten voor hoge en zeldzame natuurwaarden. Ook is er geen watervoerend element aanwezig in het besluitgebied voor bijvoorbeeld de kleine watersalamander. Tenslotte wordt het besluitgebied omgeven door stedelijk gebied wat het voorkomen van rode lijstsoorten verder verkleint. Derhalve kan op voorhand gesteld worden dat soorten van de Rode lijsten die aangemerkt zijn als ernstig bedreigd en bedreigd niet in het besluitgebied voorkomen. Daarnaast zijn een aantal Rode lijstsoorten ook wettelijk beschermd en worden daarom ook verderop in dit hoofdstuk uitgebreid besproken en worden derhalve hier niet verder benoemd.

5.1.2 Effectbeoordeling en advies

In paragraaf 5.1.1 is aangegeven dat het voorkomen van (ernstig) bedreigde Rode lijstsoorten en soorten van bijlage IX van het Bal in het besluitgebied kan worden uitgesloten. Doordat deze soorten niet voorkomen in het besluitgebied, zijn schadelijke handelingen uitgesloten. Er wordt dan ook voldoende rekening gehouden met de specifieke zorgplicht.

5.2 Vogelsoorten

5.2.1 Vogelsoorten met niet-jaarrond beschermde nesten

5.2.1.1 Aanwezigheid

Tijdens het veldbezoek zijn in het besluitgebied soorten met niet jaarrond beschermde nesten aangetroffen als kraai, merel, houtduif, ekster, koolmees en pimpelmees. Dergelijke soorten kunnen mogelijk in het besluitgebied tot broeden komen.

5.2.1.2 Effectbeoordeling en advies

Bij de toekomstige ontwikkeling zouden nesten van broedende vogels kunnen worden beschadigd of vernield, wat verboden is onder de Omgevingswet. De periode waarin de meeste vogelsoorten broeden, loopt globaal van half maart tot half augustus, maar ook broedgevallen buiten deze periode zijn gewoon beschermd. Om overtreding van de wet te voorkomen adviseren wij om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield. Ook zullen vogels in en direct rond het besluitgebied geen nest bouwen, omdat te veel verstoring aanwezig is.

Indien de werkzaamheden echt in de broedperiode gestart moeten worden, is nader onderzoek naar broedende vogels noodzakelijk. Kort voor de start van de werkzaamheden dient dan door een ecooloog met kennis van vogels door middel van één veldbezoek onderzocht te worden of broedende vogels in en direct rond het besluitgebied aanwezig zijn. Als deze niet aanwezig zijn, kunnen de werkzaamheden starten. Als wel een broedende vogel aanwezig is, mogen de werkzaamheden niet starten. Er dient dan met een ecooloog met kennis van vogels naar een oplossing gezocht te worden.

5.2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4)

Naast de reguliere bescherming in het broedseizoen zijn er verschillende vogelsoorten van wie de nesten jaarrond worden beschermd. Deze jaarrond beschermde status is vanwege verschillende redenen. Zo zijn er soorten die het hele jaar gebruik maken van het nest. Daarnaast zijn er koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en daarin zeer honkvast zijn. Ook zijn er soorten die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die nauwelijks in staat zijn zelf een nest te maken. Hieronder wordt in meer detail beschreven of en in welke mate het gebied geschikt kan zijn voor de betreffende soorten.

5.2.2.1 Huismus

Aanwezigheid

Huismussen broeden in kieren en spleten van bebouwing en tevens vaak onder (golvende) dakpannen. Een geschikte leefomgeving van de huismus bestaat uit een combinatie van een geschikte nestgelegenheid, voedsel, drinkwater en voldoende dekking in de vorm van stekelige of groenblijvende struiken. Voornamelijk plekken waar bebouwing wordt afgewisseld met groenvoorzieningen herbergen hoge dichtheden aan huismussen (BIJ12 2023).

In het besluitgebied is geen bebouwing aanwezig. Daarnaast zijn de aanwezige kleine houtopstanden ongeschikt voor de huismus om in te broeden. De grotere houtopstand in het zuiden van het besluitgebied is bijvoorbeeld te vergelijken met een bosachtig habitat. De huismus kan zich in dat type habitat niet handhaven. Nestlocaties van de huismus in het besluitgebied kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

Wel kunnen er huismussen broeden onder de dakpannen van de vrijstaande woningen ten westen van het besluitgebied. Huismussen zouden daarnaast de aanwezige heesters in het besluitgebied kunnen gebruiken als beschutting en foerageermogelijkheid.

Effectbeoordeling en advies

Er wordt vanuit gegaan dat de aanwezige houtopstanden in het besluitgebied worden gekapt. Mogelijk broeden er huismussen onder de dakpannen van de vrijstaande woningen en kan het aanwezige groen in het besluitgebied onderdeel zijn van het leefgebied van de populatie. Echter is er voldoende ander geschikt groen in de directe omgeving aanwezig voor de huismus zoals hagen en heesters. Van essentieel foerageergebied in het besluitgebied om de functionaliteit van mogelijk aanwezige nestplaatsen in de aangrenzende woningen te behouden, zal dan ook geen sprake zijn. Significante negatieve effecten op het leefgebied van de huismus zijn daarom op voorhand uit te sluiten. Er is dan ook geen sprake van een schadelijke handeling voor deze soort.

5.2.2.2 Gierzwaluw

Aanwezigheid

Gierzwaluwen broeden in Nederland in stedelijk gebied. Ze broeden in kolonies, onder daken en in gebouwen. Veel gebruikte nestlocaties zijn onder scheefliggende of kapotte dakpannen, onder nokpannen, in gaten en kieren onder de dakrand en bij dakkapellen, daar waar het zink overloopt van de dakkapel naar de dakpannen. Daarnaast worden soms kunstmatige nestkasten of nestpannen, gaten in muren, gaten achter regenpijpen of ventilatieschachten als broedlocatie gebruikt. Nestlocaties dienen een vrije uitvliegroute op minimaal enkele meters boven de grond te hebben. Daken dienen verder minimaal een hellingshoek van 45 graden te hebben om als nestlocatie geschikt te zijn (BIJ12 2017b).

In het besluitgebied is geen geschikte bebouwing aanwezig waar gierzwaluwen een nest kunnen hebben.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze soort uitgesloten omdat essentiële elementen hiervan in het besluitgebied niet aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.2.2.3 Buizerd, havik, sperwer, boomvalk, wespendif, zwarte wouw en ransuil

Aanwezigheid

Bovenstaande roofvogelsoorten broeden in takkennesten in bos, boomgroepen en/of parkachtige omgeving. Hierbij hebben de roofvogels een duidelijke voorkeur om te

broeden in hoge bomen. Tijdens het veldbezoek is uitvoerig gezocht naar takkennesten en zijn er geen verdachte (grote) nesten aangetroffen in de houtopstanden binnen het besluitgebied en de bomen binnen een straal van 75 meter hieromheen. De aanwezigheid van nesten van bovengenoemde roofvogelsoorten kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten omdat essentiële elementen hiervan in en direct rondom het besluitgebied niet aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.2.2.4 Steenuil en kerkuil

Aanwezigheid van geschikt leefgebied

De steenuil is een honkvaste soort die het gehele jaar in een klein territorium van enkele honderden meters verblijft. Het jachtgebied bestaat uit open terrein met lage vegetatie. Nesten worden het gehele jaar ook als verblijfplaats gebruikt. Nestplaatsen bevinden zich op erven van burgerwoningen, bij boerderijen in agrarisch cultuurlandschap en aan dorpsranden. Nesten worden hier in boomholten, nestkasten of nauwe ruimten in gebouwen gemaakt. De soort broedt vanaf maart tot mei. De jongen vestigen zich op korte afstand van het ouderlijk territorium (SOVON, 2002, BIJ12, 2017).

De kerkuil komt voor in cultuurland met gras- en bouwlanden die begrensd worden door kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Kerkuilen broeden vooral in de hoge, donkere en tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen en torens en bij hoge uitzondering in een holle boom. Tegenwoordig broedt 90 procent van de gevallen in een speciale nestkast. De kerkuil is zeer honkvast en blijft zijn hele leven in de buurt van zijn gekozen leefgebied. De broedlocatie is vaak een andere als de winterverblijfplek (SOVON, 2002).

In het besluitgebied is een maïsakker aanwezig en hieromheen liggen verschillende bosjes. Er is dan ook sprake van kleinschalig agrarisch landschap. Dit kan dus geschikt leefgebied voor steenuil en kerkuil vormen. Ook blijkt uit NDFF-gegevens dat er diverse recente waarnemingen (december 2023) van de steenuil zijn rondom het besluitgebied, onder andere in een woonwijk direct ten oosten van het besluitgebied. Deze waarnemingen zijn voorzien van foto's als bewijs en ook goedgekeurd door Waarneming.nl. Daarmee zijn de waarnemingen betrouwbaar. Navolgende afbeelding geeft weer waar de soort is waargenomen.

Overzicht van steenuil waarnemingen (groene stipjes) in Eerbeek over een periode van 10 jaar.
Bron: NDFF.

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in en rondom het besluitgebied gecontroleerd op aanwezigheid van boomholtes en nestkasten voor de steenuil. Deze zijn niet aangetroffen. Ook is er geen bebouwing aanwezig in het besluitgebied. Nestlocaties van de steen- en kerkuil zijn daarom op voorhand uit te sluiten. Het besluitgebied kan mogelijk geschikt foerageergebied zijn voor de kerkuil. Echter ligt het besluitgebied te stedelijk voor de kerkuil. Gezien de vrij stedelijke ligging en de afwezigheid van geschikte nestplaatsen, kan aanwezigheid van geschikt leefgebied van de kerkuil in het besluitgebied worden uitgesloten. Vanwege het aanwezige habitat en de recente waarnemingen van de steenuil in de omgeving van het besluitgebied, kan aanwezigheid van essentieel leefgebied in het besluitgebied niet op voorhand worden uitgesloten voor deze soort.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen gaat mogelijk essentieel leefgebied van de steenuil verloren. Als dit het geval is, is er sprake van een schadelijke handeling die leidt tot een vergunningsplichtig geval. Nader onderzoek naar de steenuil is derhalve noodzakelijk. Een nestlocatie van de steenuil in het besluitgebied is wel op voorhand uit te sluiten.

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de kerkuil uitgesloten omdat essentiële elementen hiervan in en direct rondom het besluitgebied niet aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.2.2.5 Overige vogelsoorten

Aanwezigheid

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, nestelen op hoge gebouwen (slechtvalk), op richels van bergen of steengroeven en soms op oude roofvogelnesten (oehoe), langs stromende beken (grote gele kwikstaart) of op speciale nestpalen (ooievaar) (SOVON 2002, vogelbescherming.nl, sovon.nl). Deze elementen zijn

niet in het besluitgebied aanwezig. Nesten van deze vogelsoorten worden niet in het besluitgebied verwacht.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen is geen sprake van een schadelijke handeling omdat essentiële elementen van de soorten in het besluitgebied niet aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.2.3 Vogelsoorten met mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Voor een aantal soorten geldt dat de nesten enkel jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Er kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een situatie waar de huidige broedlocatie zal worden gesloopt en broedlocaties in de omgeving zeer schaars zijn. Een categorie 5-soort is dan niet flexibel genoeg om een andere broedlocatie te vinden.

Aanwezigheid

Tijdens het veldbezoek zijn er categorie 5-soorten waargenomen zoals de ekster.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op categorie 5 soorten uitgesloten, omdat er voldoende essentiële elementen, zoals broedlocaties, in de omgeving van het besluitgebied aanwezig zijn.

5.3 Planten

5.3.1 Aanwezigheid

De vaatplanten die zijn beschermd middels de Omgevingswet betreffen veelal zeldzame soorten, waarvan de meeste Rode Lijst-soorten, met specifieke groeiplaatsen in met name stabiele en natuurlijke biotopen, zoals bossen, zeeduin, kalkgraslanden, beekdalen, veengronden en moerassen. Ook is een aantal soorten beschermd die groeit op oude en verweerde muren en zijn enkele zeldzame akkerplanten beschermd. Een deel van de beschermde planten komt alleen voor in Zuid-Limburg. Veel soorten komen voornamelijk voor op kalkhoudende en voedselarme grond (Sparrius et al. 2012). Naast de beschermde vaatplanten zijn er twee mossoorten beschermd. Beide soorten zijn zeer zeldzaam. Tonghaarmuts is in Nederland gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Geel schorpioenmos groeit op moskussens op weinig substraat (Janssen en Schaminee 2004, verspreidingsatlas.nl).

Het besluitgebied bestaat uit een maisakker met twee omliggende kleine houtopstanden en een klein gedeelte grasland. De akker en het grasland worden intensief beheerd. Beschermde plantsoorten komen hier niet voor. Tijdens het veldbezoek werden verder ook geen aanwijzingen gevonden dat bijzondere groeiplekken voor beschermde plantsoorten aanwezig zijn. Daarom kan de aanwezigheid hiervan in het besluitgebied op voorhand uitgesloten worden.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkeling zijn schadelijke handelingen op beschermde plantensoorten uitgesloten. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.4 Grondgebonden zoogdieren

5.4.1 Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten zoogdieren een provinciale vrijstelling voor het opzettelijk vangen of het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het besluitgebied deze soorten voorkomen, zoals de veldmuis of egel. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving. Voorkomen moet worden dat deze dieren tijdens de werkzaamheden omkomen. Hiervoor kunnen de volgende maatregelen genomen worden:

- Zorg dat er altijd een vluchtroute is voor de dieren waar ze tijdens de werkzaamheden naar toe kunnen;
- Werk langzaam en een kant uit zodat de dieren kunnen vluchten.

5.4.2 Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt

Deze beschermde grondgebonden zoogdieren komen voornamelijk voor in natuurlijke- of half-natuurlijke habitats zoals bos, heide of kleinschalig agrarisch landschap. Een aantal soorten is zeer zeldzaam en komt alleen in Zuid-Limburg voor. Dit geldt voor hamster, hazelmuis, eikelmuis, molmuis, lynx en wilde kat. Ook de wolf is zeer zeldzaam. Andere soorten, zoals bever, boommarter, das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wild zwijn komen algemener voor. Met name eekhoorn en steenmarter worden ook regelmatig in meer stedelijk gebied aangetroffen (Lange et al. 2003, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de boommarter, bunzing, das, eekhoorn, hermelijn, otter, wezel en steenmarter in de omgeving van het besluitgebied voor. Daarnaast ligt het besluitgebied ook in het algehele verspreidingsgebied van het edelhert en het wild zwijn, aldus verspreidingsatlas.nl. De aanwezigheid van de otter in het besluitgebied kan direct op voorhand worden uitgesloten vanwege het ontbreken van allerlei soorten stromende wateren waar deze soort afhankelijk van is.

5.4.2.1 Boommarter

Aanwezigheid

De boommarter heeft een voorkeur voor oud (loof-)bos, maar is ook in andere typen bos te vinden. De soort komt soms ook in meer open terreinen voor, mits er voldoende bosjes en lijnvormige elementen in de omgeving zijn, zoals heggen en houtwallen. De boommarter komt slechts incidenteel voor in de nabijheid van gebouwen. Boommarters kiezen een rustplaats in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhollen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten worden vaak in oude spechten- of eekhoornhollen of inrottingshollen gemaakt (www.zoogdiervereniging.nl).

Het besluitgebied ligt in stedelijk gebied. Dit verkleint de kans op aanwezigheid van de boommarter al enorm. Tijdens het veldbezoek zijn verder ook de bomen onderzocht op aanwezigheid van holtes waar (onder andere) een boommarter gebruik van kan maken. Dergelijke holtes zijn niet aangetroffen. Aangezien het veldbezoek heeft plaatsgevonden wanneer er geen blad aan de bomen was, konden alle bomen goed onderzocht worden. Het is daarom uitgesloten dat verblijfplaatsen van de boommarter in het besluitgebied aanwezig zijn. Aanwezigheid van de boommarter in het besluitgebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de boommarter uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.4.2.2 Das

Aanwezigheid

De das leeft in allerlei soorten biotopen en heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap, met akkers, bosjes, weiland en houtwallen. Leefgebied van de das moet voldoende dekking bieden, met weinig verstoring, een groot voedselaanbod, een bodem waarin ze goed kunnen graven en met een grondwaterstand lager dan 1,5m onder het maaiveld. De das is een omnivoor. Het belangrijkste voedsel voor de das zijn regenwormen. Daarnaast eten ze vruchten, noten, granen, paddenstoelen, knaagdieren, egels, slakken en insecten.

Voordat het veldbezoek had plaatsgevonden, was het al bekend dat een das al meerdere pijpen had gemaakt in de aanwezige bosjes. Tijdens het veldbezoek zijn er ook meerdere wroetsporen aangetroffen in het besluitgebied. Ook is er nog een extra pijp aangetroffen in het bosje direct ten noorden van het besluitgebied (zie navolgende afbeeldingen). Aanwezigheid van leefgebied van de das in het besluitgebied kan daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

Aangetroffen wroetsporen van de das in het besluitgebied.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen gaat mogelijk essentieel leefgebied van de das verloren. Ook is er kans dat een potentiële burcht wordt aangetast. In beide gevallen is er sprake van een schadelijke handeling die leidt tot een vergunningsplichtig geval. Op dit moment wordt er nader onderzoek gedaan naar de looproutes van de das en de exacte functie van de aangetroffen pijpen. Op basis van de uitkomsten van het nader onderzoek worden eventuele verdere vervolgstappen ondernomen.

5.4.2.3 Eekhoorn

Aanwezigheid

De eekhoorn leeft in allerlei typen bos en is ook in tuinen of parken (in de omgeving van bos) aan te treffen mits daar voldoende voedsel beschikbaar is. Ze maken een bolvormig nest van takken en bladeren op minimaal 5 meter hoogte in de boom. Ook natuurlijke boomholtes, oude kraaien- of eksternesten, nestkasten of spechtenholen worden als nestlocatie gebruikt (zoogdiervereniging.nl).

In en direct grenzend aan het besluitgebied zijn meerdere elementen aanwezig die geschikt zijn voor de eekhoorn. Tijdens het veldbezoek is veel aandacht besteedt aan het controleren van bomen op nesten en holtes waar een eekhoorn gebruikt van kan maken. Er zijn geen eekhoornnesten in en rondom het besluitgebied aangetroffen. Daarnaast zijn geen andere sporen, zoals uitwerpselen van eekhoorns of afgeknaagde noten of kegels aangetroffen. Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF zijn in het besluitgebied ook geen eekhoorns aangetroffen. Het is daarom uitgesloten dat essentiële elementen voor de eekhoorn in het besluitgebied aanwezig zijn.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de eekhoorn uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.4.2.4 Kleine marters (bunzing, hermelijn, wezel)

Aanwezigheid

De bunzing heeft een voorkeur voor een kleinschalig landschap met voldoende schuil-mogelijkheden en water in de nabijheid. De soort kan ook voorkomen in een bebouwde omgeving met veel groen en in open bossen. De bunzing maakt zijn schuilplaats in oude hopen van konijn, mol, vos en das, maar ook steenhopen, holle bomen en boomwortels worden als schuilplaats gebruikt (Bouwens, 2017).

De hermelijn leeft in een kleinschalig landschap waar voldoende dekking en open water aanwezig is. De soort mijdt bossen en de bebouwde kom. Als verblijfplaats worden meestal oude mollen of konijnenholen gebruikt, maar de soort kan ook voorkomen in bijvoorbeeld holten in bomen, of houtstapels (Bouwens, 2017). Een gang of hol met een doorsnede van vijf centimeter is al groot genoeg om een hermelijn te huisvesten.

De wezel is niet gebonden aan een bepaald landschapstype maar heeft een voorkeur voor een kleinschalig (cultuur-) landschap. Een vereiste is wel dat er voldoende dekking aanwezig is, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. De soort komt ook wel voor in een groene bebouwde omgeving. De soort mijdt natte gebieden. Als verblijfplaats gebruiken ze onder meer houtstapels, oude hopen van muizen, ratten en konijnen (Bouwens, 2017).

Tijdens het veldbezoek zijn er geen oude hopen, houtstapels of andere potentiële verblijfplaatsen aangetroffen die geschikt zijn voor kleine marters. Daarnaast is de dekking van groene elementen enkel aanwezig langs de randen van het besluitgebied en zijn de houtopstanden maar van beperkte grootte. Daarnaast wordt het besluitgebied omgeven door stedelijk gebied. Aanwezigheid van essentiële elementen voor kleine marters in het besluitgebied is dan ook uitgesloten.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op kleine marters uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.4.2.5 Steenmarter

Aanwezigheid van essentieel leefgebied

De steenmarter leeft bij voorkeur in een kleinschalig, parkachtig landschap. De soort is met name aanwezig in de nabijheid van dorpen, boerderijen en ook steden. Elementen als groenstroken, heggen, bosjes en greppels zijn belangrijk voor het vinden van voedsel en als dekking. Binnen zijn leefgebied heeft de steenmarter vele schuilplaatsen, zoals boomholtes, takkenhopen, dicht struweel en ruimtes in bebouwing. Hier bewoont de soort bijvoorbeeld zolders, kruipruimtes of ruimtes in de spouw (www.zoogdiervereniging.nl).

In het besluitgebied is geen bebouwing aanwezig waar de steenmarter een voortplantingsplaats kan hebben. Daarnaast is in het besluitgebied gezocht naar sporen van de steenmarter. Zeker bij een voortplantingsplaats zijn veel poepsporen te vinden. Deze zijn niet aangetroffen. Voortplantingsplaatsen zijn derhalve in het besluitgebied niet aanwezig. Wel kan de steenmarter het besluitgebied als leefgebied gebruiken. De soort is echter erg flexibel en er is voldoende geschikt leefgebied in de directe omgeving van het besluitgebied aanwezig. Het is dan ook uitgesloten dat het besluitgebied een essentiële functie heeft voor de steenmarter.

Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de steenmarter uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.5 Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, franjestaart en watervleermuis in de buurt van het besluitgebied voor. Daarnaast ligt het besluitgebied binnen het globale verspreidingsgebied van de meervleermuis aldus de verspreidingsgegevens van verspreidingsatlas.nl. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn beschermd volgens de Omgevingswet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten (Dietz et al. 2011).

5.5.1 Gebouwbewonende vleermuissoorten

5.5.1.1 Aanwezigheid

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter bijvoorbeeld gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot, achter luiken en in schoorstenen (BIJ12 2017e, Dietz et al. 2011). In het besluitgebied is geen bebouwing aanwezig. Verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen kunnen daarom op voorhand worden uitgesloten.

5.5.1.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op gebouwbewonende vleermuizen uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen in het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.5.2 Boombewonende vleermuissoorten

5.5.2.1 Aanwezigheid

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een zekere diameter en leeftijd te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Grofweg zijn hardhout bomen als eik en beuk jonger dan 60 jaar en zachthout bomen jonger dan ongeveer 30 jaar voor een spechtenhol (waar boombewonende vleermuizen vaak gebruik van maken) nog niet geschikt (Zoogdiervereniging & Probos 2012).

In het besluitgebied staan verschillende bomen. Alle bomen zijn zorgvuldig onderzocht op loszittend schors en geschikte boomholtes. Dit soort potentiële verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuissoorten zijn niet aangetroffen in het besluitgebied.

5.5.2.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op boombewonende vleermuizen uitgesloten omdat er geen geschikte verblijfplaatsen in het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.5.3 Essentieel foerageergebied

5.5.3.1 Aanwezigheid

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied van zeer groot belang is voor vleermuizen van een bepaalde verblijfplaats, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van deze vleermuizen verdwijnen, waardoor ze de verblijfplaats moeten verlaten. Het verdwijnen van het foerageergebied leidt zo tot het niet meer functioneren van de verblijfplaats. Dergelijk essentieel foerageergebied is beschermd.

In het besluitgebied zijn twee kleine houtopstanden aanwezig. Echter hebben deze houtopstanden maar een beperkt oppervlak en is er soortgelijk groen aanwezig in de directe omgeving van het besluitgebied. Een voorbeeld hiervan zijn de bomen rondom de kinderboerderij Kiboe.

5.5.3.2 Effectbeoordeling en advies

Mochten de houtopstanden deels of geheel worden verwijderd, dan blijft er voldoende geschikt foerageergebied over voor vleermuizen. Het aanwezige groen in het besluitgebied heeft dan ook geen essentiële functie als foerageergebied. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.5.4 Essentiële vliegroutes

5.5.4.1 Aanwezigheid

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen worden door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan

oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben (Limpens et al. 2004). Daarom zijn dergelijke vliegroutes beschermd.

In het besluitgebied is geen doorlopende groenstructuur aanwezig. Er is dan ook geen essentiële vliegroute aanwezig in het besluitgebied.

5.5.4.2 Effectbeoordeling en advies

Het aanwezige groen in het besluitgebied heeft geen essentiële functie als vliegroute. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.6 Reptielen

Reptielen komen in ons land voornamelijk voor op de hogere zandgronden, in duin-, bos- of heidegebieden. De ringslang komt daarnaast ook voor in veengebieden en laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. Deze soort komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren. De muurhagedis is gebonden aan warme, stenige plekken en leeft in Nederland vooral in Maastricht en is daarnaast op verschillende plaatsen uitgezet. (Creemers en van Delft 2009).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl ligt het besluitgebied in het algehele verspreidingsgebied van de hazelworm, zandhagedis, ringslang, gladde slang en levendbarende hagedis.

5.6.1 **Hazelworm**

5.6.1.1 Aanwezigheid

De hazelworm leeft in bossen, bosranden, houtwallen en heide maar ook in parken en tuinen in een bosrijke omgeving. De soort wordt het meest in de randzone van heide- en bosterreinen aangetroffen. Het leefgebied bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. Ze hebben daarbij een voorkeur voor habitats met voldoende gevarieerde structuur in de vegetatie en ook met hopen en gaten in de grond. Door deze variatie kunnen de dieren hun temperatuur regelen zonder in alle openheid te hoeven zonnebaden. Ook in kleinschalig cultuurlandschap kan de soort worden aangetroffen. Hazelwormen leven deels ondergronds, onder blad of onder heidestruiken. De overwintering gebeurt ondergronds, in droge holten, die gedeeltelijk zelf gegraven zijn (Creemers & van Delft, 2009).

De hazelworm is erg gevoelig voor versnippering van leefgebieden. Het besluitgebied wordt omringd door de Händelstraat, Ringlaan en het Kiboepad. Deze straten vormen dan ook een barrière voor de hazelworm om het besluitgebied te bereiken. Daarnaast sluit er geen ander natuurlijk element aan op het besluitgebied. Hierdoor is het voor de hazelworm niet mogelijk om het besluitgebied te bereiken. Het voorkomen van de soort in het besluitgebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

5.6.1.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de hazelworm te uitsluiten omdat het voorkomen van de soort in het besluitgebied is uitgesloten. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.6.2 **Levendbarende hagedis**

5.6.2.1 Aanwezigheid

Het habitat van de levendbarende hagedis bestaat uit vochtige gebieden zoals natte heiden, drogere delen van moerassen of veengebieden, duinen, open bossen en bosranden. Heide en hoogveen zijn een voorkeurs habitat. De soort wordt ook vaak in bermen, dijken en langs spoorlijnen aangetroffen welke van grote betekenis zijn voor de uitwisseling tussen populaties. Ook in half-natuurlijke graslanden en ruigten kan de soort gedijen. Open plekken om te zonnen zijn een voorwaarde voor vestiging. Winterverblijven bestaan uit vorstvrije plekken in zeggepollen, zandholten of onder boomstronken (Creemers & van Delft, 2009).

In het besluitgebied zijn geen heide(achtige)gebieden aanwezig en ook geen ruigten of verruigde bermen. Er is daarom geen geschikt leefgebied voor de levendbarende hagedis in het besluitgebied aanwezig. Aanwezigheid van de soort in het besluitgebied kan daarom uitgesloten worden.

5.6.2.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de levendbarende hagedis uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.6.3 **Zandhagedis**

5.6.3.1 Aanwezigheid

De zandhagedis komt voor op droge en zandige plekken op (struik)heidevelden, duinen of bosranden. Ook op open plekken in het bos en langs weg- en spoorbermen is de soort te vinden. De aanwezigheid van struikhei en helm en voldoende zonnige plekken zijn hierbij de belangrijkste structuurbepalende landschapskarakteristieken. De optimale habitat is een mozaïek van dwergstruikvegetatie, hogere grassen en kale grond. In kalkrijke duinen bestaat het voorkeurs habitat uit met duinriet vergrast duin-doornstruweel met lage grassen, korstmossen en zand. Zandhagedissen overwinteren in de grond in een verlaten zoogdier- of een zelf gegraven hol (Creemers & van Delft, 2009).

In het besluitgebied zijn geen heide(achtige)gebieden of zandverstuivingen aanwezig. Er is daarom geen geschikt leefgebied voor de zandhagedis in het besluitgebied aanwezig. Aanwezigheid van de soort in het besluitgebied kan daarom uitgesloten worden.

5.6.3.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de zandhagedis uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.6.4 Ringslang

5.6.4.1 Aanwezigheid

De ringslang is sterk gebonden aan waterrijke habitats. De soort komt voor ten noorden van de grote rivieren en wordt vooral aangetroffen in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Maar de soort komt ook voor op verhoogde terreinen zoals dijken, spoorbanen of struwelen. Belangrijk hierbij is de aanwezigheid van natuurlijke oevers met open plekken en ruigte zodat deze zowel zongelegenheden als schuilplaatsen bieden. Veel meer dan andere in Nederland levende reptielen wordt de soort ook in bebouwde omgeving en in agrarisch gebied aangetroffen. Leefgebieden van de ringslang hebben meestal veel ruimtelijke variatie en kleinschaligheid. Voor de voortplanting is de ringslang afhankelijk van warme, vochtige plekken zoals composterende bladhoppen of andere rottende boomresten. In cultuurlandschap wordt intensief gebruik gemaakt van door de mens aangelegde mest-, zaagsel- en composthoppen of speciaal voor de ringslang aangelegde broeihopen. Ringslangen overwinteren op vorstvrije plaatsen onder takkenbossen, struiken, in oude konijnenholen of in kelders (Creemers & van Delft 2009).

In het besluitgebied is geen waterrijk habitat aanwezig. Ook zijn er geen broeihopen aanwezig. Er is daarom geen geschikt leefgebied voor de ringslang in het besluitgebied aanwezig. Aanwezigheid van de soort in het besluitgebied kan daarom uitgesloten worden.

5.6.4.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de ringslang uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.6.5 Gladde slang

5.6.5.1 Aanwezigheid

De gladde slang komt in Nederland voornamelijk voor op de Veluwe en enkele grotere hoogvenen en stuwwallen in Oost- en Zuid-Nederland. De soort is gebonden aan droge, zonnige habitats zoals heidevelden, rotswanden en wijngaarden. In hoogveen komt de soort vooral in de drogere randzones voor (vaak bij dijkjes en paden) omdat de hoogveenkern te nat is voor overwintering. Vooral droge heideterreinen worden bewoond maar ook open bossen en jonge aanplant op zandgrond. De soort overwintert in vorstvrije holen onder de grond tussen oktober en april (Creemers & van Delft 2009, www.ravon.nl).

In het besluitgebied zijn geen heide(achtige)gebieden of open bossen aanwezig. Er is daarom geen geschikt leefgebied voor de gladde slang in het besluitgebied aanwezig. Aanwezigheid van de soort in het besluitgebied kan daarom uitgesloten worden.

5.6.5.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de gladde slang uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.7 Amfibieën

5.7.1 *Aanwezigheid soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt*

Zoals beschreven in paragraaf 2.2, geldt voor een aantal meer algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën een provinciale vrijstelling voor het opzettelijk vangen of het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de verboden in de wet. Het is goed mogelijk dat in of nabij het besluitgebied deze soorten voorkomen, zoals de bruine kikker of gewone pad. Deze soorten komen wijdverspreid voor en stellen geen hoge eisen aan hun omgeving. Voorkomen moet worden dat deze dieren omkomen door de werkzaamheden. Dit kan door de volgende maatregelen te nemen:

- Zorg dat er altijd een vluchtroute is voor de dieren waar ze tijdens de werkzaamheden naar toe kunnen;
- Werk langzaam en een kant uit zodat de dieren kunnen vluchten.

5.7.2 *Aanwezigheid soorten waarvoor geen vrijstelling geldt*

5.7.2.1 Aanwezigheid

Beschermde amfibieën waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt, komen voornamelijk voor in en nabij vennen, poelen en slotjes, met helder en schoon water, in heide-, veen- en bosgebied en in de uiterwaarden. De rugstreeppad is ook in de duinen aanwezig. De geelbuikvuurpad, vuursalamander en vroedmeesterpad worden bijna uitsluitend in Zuid-Limburg aangetroffen (Creemers en van Delft 2009, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF en verspreidingsatlas.nl ligt het besluitgebied in het algehele verspreidingsgebied van de alpenwatersalamander, poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander. Echter is er geen poel of ander watervoerend element aanwezig in of direct rondom het besluitgebied. Een watervoerend element is echter wel essentieel voor de voortplanting van beschermde amfibiesoorten. Aanwezigheid van beschermde amfibiesoorten in het besluitgebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

5.7.2.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op beschermde amfibiesoorten uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in en direct rondom het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.8 Vissen

5.8.1 *Aanwezigheid*

De beschermde vissoorten zijn veelal zeldzaam voorkomende soorten gebonden aan helder, stromend water van beekjes of rivieren. Een uitzondering hierop is de grote modderkruiper die vooral leeft in langzaam stromend water van sloten, vennen of plassen. De soort komt daar voor op plekken met veel onderwatervegetatie en een goed ontwikkelde waterbodem (Janssen en Schaminee 2004, verspreidingatlas.nl).

Volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF komt de beekprik in de omgeving van het besluitgebied voor. Echter is er geen watervoerend element aanwezig in het besluitgebied. Het is uitgesloten dat beschermde vissen in het besluitgebied voorkomen.

5.8.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op beschermde vissoorten uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.9 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden zijn veelal zeldzaam en eisen een specifiek habitat. Beschermde vlindersoorten komen vooral voor in kruidenrijke en soortenrijke graslanden, heiden, venen en (vochtig) bos (Bos et al. 2006, vlinderstichting.nl). Beschermde libellensoorten leven met name in veengebieden, nabij beekjes of rivieren en bij vennen op de hogere zandgronden (Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002). Beschermde keversoorten zijn gebonden aan oude, rottende bomen in bosgebieden of komen zeldzaam voor in (groter) permanent, helder open water van goede kwaliteit op veengrond (eis-nederland.nl, Janssen en Schamineé, 2004). De Europese rivierkreeft is in ons land nog maar van één plek bekend, op landgoed Warnsborn bij Arnhem. De Bataafse stroommossel is uit ons land verdwenen en de platte schijfhoren komt lokaal voor in laagveengebieden en het rivierengebied, in helder, stilstaand of zeer zwak stromend water met rijke plantengroei, in zowel meren, sloten als plassen (anemoon.org, verspreidingsatlas.nl).

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de sleedoornpage, grote vos, en teunisbloempijlstaart in de omgeving van het besluitgebied voor.

5.9.1 Sleedoornpage

5.9.1.1 Aanwezigheid

De sleedoornpage leeft langs sleedoornstruwelen, houtwallen en bosranden. Het leefgebied van de soort lijkt zich steeds meer naar tuinen en parken in stedelijk gebied te verplaatsen. De soort gebruikt de sleedoorn en andere *Prunus* zoals Japanse sierkers als waardplant. Sleedoornpage heeft een vliegtijd van juli tot eind september. De soort overwintert als ei op de waardplant. De rups is van april tot juli op de waardplant aanwezig.

Tijdens het veldbezoek zijn er geen waardplanten aangetroffen van de sleedoornpage zoals de sleedoorn of andere *Prunus* soorten. Aanwezigheid van de sleedoornpage in het besluitgebied kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

5.9.1.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de sleedoornpage uitgesloten omdat er geen essentiële elementen van de soort in het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.9.2 Grote vos

5.9.2.1 Aanwezigheid

De grote vos is een zeldzame vlinder. Hij werd acuut met uitsterven bedreigd maar hij wordt de laatste tijd vaker gezien. Er wordt sinds 2019 ook voortplanting vastgesteld. Het lijkt erop dat ze zich weer vestigen in ons land. Het is een zeer mobiele vlinder die veel zwerft. De exacte afstanden die deze vlinder kan afleggen zijn niet bekend. De waardplanten van deze soort zijn voornamelijk iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten. Het habitat is vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout (vlinderstichting.nl).

In het besluitgebied zijn geen waardplanten aangetroffen van de grote vos. Daarnaast zijn de kleine houtopstanden van onvoldoende oppervlak en kwaliteit om geschikt leefgebied te vormen voor de vlindersoort. De grote vos is dan ook niet in het besluitgebied te verwachten.

5.9.2.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de grote vos uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.9.3 Teunisbloempijlstaart

5.9.3.1 Aanwezigheid

De teunisbloempijlstaart is een warmteminnende nachtvlinder die te vinden is op open plekken in vochtige bossen, bosranden en andere warme plaatsen waar de waardplant staat, zoals uiterwaarden en ruderaal, braakliggende terreinen. Met het opwarmen van het klimaat wordt de soort steeds algemener in ons land. De rupsen van deze soort leven van (middelste) teunisbloem, maar soms ook van (harig) wilgenroosje, basterdwederik en grote kattenstaart (vlinderstichting.nl).

Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte waardplanten als de teunisbloem, basterdwederik of wilgenroosje in het besluitgebied waargenomen. Hoewel het veldbezoek in de winter plaats heeft gevonden, vormt het besluitgebied ook geen geschikte groeiplaats voor deze soorten. Het grasland wordt gemaaid en er zijn geen kruidenrijke randen langs de maisakker aanwezig. Aanwezigheid van de teunisbloempijlstaart kan daarom op voorhand worden uitgesloten.

5.9.3.2 Effectbeoordeling en advies

Met de ruimtelijke ontwikkelingen zijn negatieve effecten op de teunisbloempijlstaart uitgesloten omdat er geen essentiële elementen in het besluitgebied aanwezig zijn. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

5.10 Aanvullend onderzoek naar beschermde soorten: onderzoekseisen en -periodes

In deze paragraaf worden de soorten behandeld waarvoor nader onderzoek uitgevoerd moet worden, om aan- of afwezigheid te bepalen. Voor veel beschermde plant- en diersoorten zijn hiervoor protocollen opgesteld. Dit geldt in dit geval voor zowel das als steenuil. Hiervoor volgen wij deze protocollen.

5.10.1 Steenuil

Onderzoek naar de steenuil dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het kennisdocument steenuil (BIJ12 2017d). De aanwezigheid van de steenuil kan het gehele jaar worden aangetoond. De beste periode om een territorium van een steenuil vast te stellen is van 15 februari tot en met 15 april. In deze periode kunnen 's avonds territoriumroepen van een steenuil worden afgespeeld. Ook dient overdag het besluitgebied op sporen van een steenuil onderzocht te worden. In totaal dienen minimaal drie veldbezoeken verricht te worden om afwezigheid met voldoende zekerheid aan te kunnen tonen. De afwezigheid van broedende steenuilen is met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid aangetoond als tijdens drie gerichte veldbezoeken in de periode van 15 februari tot en met 15 april geen aanwezigheid kan worden aangetoond.

5.10.2 Das

Aanwezigheid van dassen in een gebied kan het beste aangetoond worden door de sporen die ze achterlaten te inventariseren. Middels drie á vier veldbezoeken wordt in het besluitgebied en de omgeving ervan gezocht naar burchten, graafactiviteit, wissels, haar aan prikkeldraad, mestputjes, vraatsporen, etc. Deze zaken zijn in agrarisch gebied vooral te vinden langs beplantings- en bouselementen en andere lijnvormige elementen. Dit onderzoek wordt verricht in de periode van september tot en met mei. Daarbij wordt rekening gehouden met minder activiteit gedurende koudere perioden. Indien met het sporenonderzoek aanwijzingen worden gevonden die kunnen duiden op aanwezigheid van de das, worden hier cameravallen geplaatst (BIJ12 2017g).

Navolgend overzicht geeft de onderzoeksperiodes van alle te onderzoeken soorten weer.

Soortgroep	Jan		Feb		Mrt		Apr		Mei		Jun		Jul		Aug		Sep		Okt		Nov		Dec	
Steenuil																								
Das																								

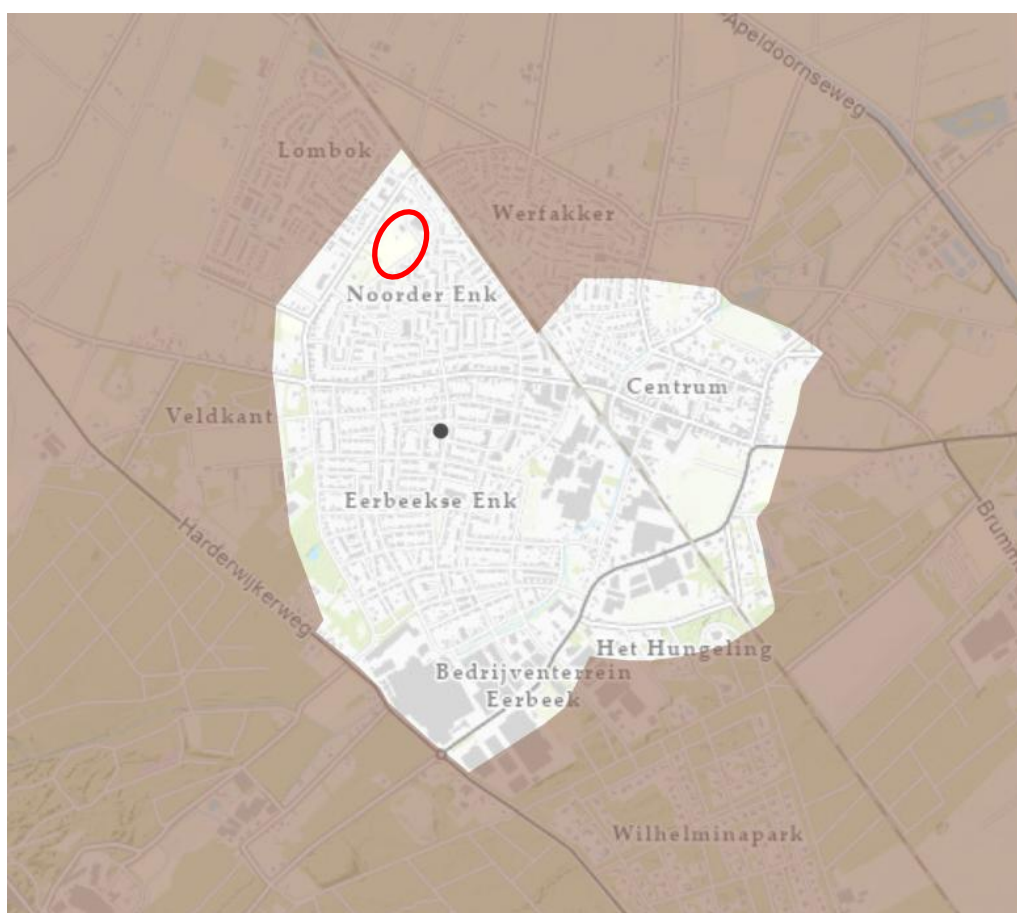
6 Beschermde houtopstanden

6.1 Aanwezigheid

In het besluitgebied zijn twee houtopstanden aanwezig waarvan één groter is dan 1.000 m².

6.2 Effectbeoordeling en advies

In het plangebied zijn twee houtopstanden aanwezig en als onderdeel van het plan worden mogelijk bomen of struiken van deze houtopstanden geveld. Op deze velling is het beschermingsregime voor houtopstanden van de Omgevingswet echter niet van toepassing, want de houtopstand die mogelijk wordt geveld ligt binnen de bebouwingscontour houtkap van de gemeente (zie navolgende afbeelding). Daarnaast kan voor de kap van bomen wel een kapvergunning noodzakelijk zijn in het kader van de gemeentelijke bomenverordening.

De aanwezige houtopstanden binnen het besluitgebied (rood omcirkeld) vallen niet onder het beschermingsregime van de beschermde houtopstanden van de Omgevingswet (bruin vlak).

7 Conclusie en adviesvervolgtraject

Tussen de Ringlaan en de Händelstraat te Eerbeek bevindt zich een maïsakker. De eigenaren hebben het voornemen om op deze locatie nieuwbouw te realiseren. De akker zal hiervoor worden verwijderd en mogelijk ook de aanwezig houtopstanden.

In deze quick scan is onderzocht of er beschermde natuurwaarden, volgens de nu geldende natuurwet- en regelgeving, aan- of afwezig zijn in het besluitgebied. Ook is nagegaan of de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling, mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde natuur buiten het besluitgebied.

7.1 Beschermde gebieden

Uit voorliggend onderzoek blijkt dat Natura 2000-gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen en Rijntakken in de omgeving van het besluitgebied liggen. Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden is vanwege een mogelijke toename in stikstofdepositie door de ruimtelijke ontwikkeling in het besluitgebied niet uit te sluiten. Nader onderzoek in de vorm van een AERIUS-berekening is daarom noodzakelijk.

Verder blijkt uit de quick scan dat in de omgeving van het besluitgebied geen Natuurnetwerk Nederland of andere provinciaal beschermde natuur aanwezig is. De provinciale bescherming van deze gebieden staat de uitvoering van het plan dan ook niet in de weg en nader onderzoek hiernaar is niet noodzakelijk.

7.2 Beschermde soorten

In en rondom het besluitgebied kunnen in het wild levende planten en dieren aanwezig zijn. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor deze soorten en hun directe leefomgeving. Het voorkomen van (ernstig) bedreigde Rode lijstsoorten en soorten van bijlage IX van het Bal in het besluitgebied kan worden uitgesloten. Doordat deze soorten niet voorkomen in het besluitgebied, zijn schadelijke handelingen uitgesloten. Er wordt dan ook voldoende rekening gehouden met de specifieke zorgplicht.

In en nabij het besluitgebied kunnen ook soorten voorkomen die zijn beschermd onder de Omgevingswet, maar waarvoor een provinciale vrijstelling van de verboden geldt voor het opzettelijk vangen of het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor werkzaamheden die men uitvoert in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Door de provinciale vrijstelling staat de aanwezigheid van deze soorten de geplande ontwikkeling niet in de weg. Voorkomen moet worden dat er dieren tijdens de werkzaamheden gedood worden.

Daarnaast zijn mogelijk nog enkele essentiële elementen aanwezig, voor soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Zo blijkt uit de quick scan dat in en rondom het besluitgebied vogels kunnen broeden. Om schadelijke handelingen te voorkomen, wordt geadviseerd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling buiten de

broedperiode te starten. Op deze manier worden geen in gebruik zijnde nesten beschadigd of vernield.

Mogelijk is er essentieel leefgebied aanwezig van de steenuil. Om hierover duidelijkheid te krijgen dient nader soortgericht onderzoek uitgevoerd te worden. Indien nestplaatsen of essentieel leefgebied van deze soort aanwezig blijkt, moet nagegaan worden of hiermee rekening gehouden kan worden in de toekomstige plannen. Indien dit niet mogelijk is, en de beschermde elementen gaan verloren, dan is er sprake van een schadelijke handeling en is er sprake van een vergunningsplichtig geval; er moet dan een vergunning beschermde soorten aangevraagd worden. In dat geval moeten ook mitigerende maatregelen worden getroffen.

Verder zijn mogelijk verblijfplaatsen of essentiële elementen van de das aanwezig. Om uitsluitel te krijgen over de aan- of afwezigheid van deze soort, wordt er momenteel nader onderzoek uitgevoerd. Indien verblijfplaatsen of essentiële elementen hiervoor aanwezig blijken, dan moet nagegaan worden of hiermee rekening gehouden kan worden in de toekomstige plannen. Indien dit niet mogelijk is, en de beschermde elementen gaan verloren, dan is er sprake van een schadelijke handeling en is er sprake van een vergunningsplichtig geval. In dat geval moeten er mitigerende maatregelen worden getroffen.

7.3 Beschermde houtopstanden

Bij deze ruimtelijke ontwikkeling wordt geen houtopstand geveld waarop de regels van de Omgevingswet van toepassing zijn. De bescherming van houtopstanden vormt dan ook geen beperking voor de beoogde ruimtelijke ontwikkeling. Indien er bomen worden gekapt, dan kan een kapvergunning noodzakelijk zijn in het kader van de gemeentelijke bomenverordening.

7.4 Natuurinclusieve maatregelen

Zeer waarschijnlijk wordt per 1 juli 2024 een aanpassing van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) van kracht. In dit bouwbesluit wordt geregeld dat bij nieuwbouw en grote renovaties duurzame verblijfplaatsen voor vleermuizen, huismussen en gierzwaluwen moeten worden ingebouwd. Echter is dit dus nog niet definitief maar dient dit wel in de gaten te worden gehouden.

7.5 Vervolgstappen

- Laat een Aeries-berekening uitvoeren;
- Houd rekening met de zorgplicht;
- Houd rekening met aanwezige dieren en biedt hen de kans te vluchten om het doden van de dieren te voorkomen;
- Houd rekening met broedende vogels;
- Laat nader onderzoek uitvoeren naar de das (reeds in uitvoering) en steenuil;
- Onderzoek of er volgens de gemeentelijke boomverordening een kapvergunning noodzakelijk is indien er bomen worden gekapt.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- BIJ12. 2017a. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017b. Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017c. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017d. Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2017e. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0, juli 2017. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12. 2023. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*, versie 2.1, februari 2023. BIJ12, Utrecht.
- Bos, F. Bosveld, M. Groenendijk, D. van Swaay, C. Wynhof, I. De Vlinderstichting. 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming. Nederlandse fauna deel 7.
- Creemers, R. van Delft, J. 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9.
- Dietz, Ch. von Helversen, O. Nill, D. 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.
- Janssen, J. A. M. Schamineé, J. H. J. 2004. Europese Natuur in Nederland. Soorten van de habitatrichtlijn.
- Lange, R. Twisk, P. van Winden, A. van Diepenbeek, A. 2003. Zoogdieren van West-Europa.
- Limpens, H. J. G. A. Twisk, P. Veenbaas, G. 2004. Met vleermuizen onderweg. Uitgave DDW en VZZ.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. 2002. De Nederlandse Libellen (Odonata). Nederlandse Fauna deel 4.
- Netwerk Groene Bureaus, Definitielijst Netwerk Groene Bureaus 2020, 16 januari 2020.
- Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdierversamenwerking. 2020. Vleermuisprotocol 2021.

Ministerie EZLI. 2012. Memorie van toelichting bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk.

Ministerie EZ. 2015. Memorie van antwoord bij Wet natuurbescherming. Kamerstuk Eerste Kamer der Staten-Generaal.

SOVON. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. Verspreiding, aantallen, verandering. Nederlandse Fauna deel 5.

Sparrius, L. Odé, B. Beringen, R. Basisrapport Rode Lijst Vaatplanten 2012 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. FLORON rapport 57.

Zoogdiervereniging & Probos. 2012. Laanbeheer en vleermuizen; met oog voor veiligheid en cultuurhistorie; met bijdragen van E. A. Jansen, M. H. A. van Benthem, C. de Groot, P. Twisk & H. J. G. A. Limpens.

Websites

www.anemoon.org

www.aerius.nl

www.eis-nederland.nl

www.ndff.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

statline.cbs.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl